

Životní příběh paní Hildegardy Vyskočilové

Zpracovali:

**Michal Kazda, Marek Miksa, Nikola Nováček, Kateřina Palánová,
Tina Pangrácová a Julie Popelková, žáci sedmé třídy ZŠ E. Rošického**

Paní Hildegarda Vyskočilová, za svobodna Vondráková, se narodila 7. srpna 1927 ve smíšeném manželství.

Její maminka, Marie Vondráková, byla Češka a tatínek, František Vondrák, byl Němec.

„Tatínek uměl špatně česky, ale my už jsme si na to zvykli. Maminka neuměla německy, my pochopitelně také ne.“

Tyto jazykové „problémy“ ale nebránily tomu, aby rodina žila šťastným a klidným životem. Manželé vychovávali čtyři děti Annu, Marii, Františka a Hildegardu.

Vše ale změnila válka.

Psal se rok 1938 a na základě Mnichovské dohody muselo Československo postoupit pohraniční oblasti hitlerovskému Německu.

V březnu roku 1939 začala okupace zbytku českého území německou armádou. V této době musel tatínek odejít do války. Nejen pro něj, ale pro celou rodinu se tím vše změnilo. Život se začal odvíjet podle scénáře, který určovala nesmyslná válka.

Pan Vondrák byl Němec, jeho povinností tedy bylo bojovat na straně německé armády. S Němci se ale neztotožňoval, bojovat nechtěl. Z toho, že musel odejít, byl velice smutný. V té době ale ještě nikdo nevěděl, že se rodina nikdy nesejde.

Léta strávená ve válce byla pro pana Vondráka velice těžká. Prožil ruské zajetí, díky tzv. ledování dostal progresivní revmatismus a skončil na

invalidním vozíčku.

Paní Hilda chodila do české školy do doby, než přišel Hitler a ...

„Přišel rozkaz, že všechny tyhle děti ze smíšených manželství musí přejít do německé školy.“

Do šesté třídy tedy chodila již do německé školy. Na fakt, že tyto děti učivu probíranému v němčině nerozuměly, nikdo nebral žádný ohled. Pro paní Hildu byly tyto roky strávené v německé škole velmi těžké a pro její mladší sestru ještě více.

Maminka byla proti tomu, ale dostala na výběr. Buď pošle děti do německé školy, nebo na vychování do Německa.

Válka poznamenala i každodenní život v Jihlavě. Strach a nejistota, všude přítomní vojáci.

Jediná pěkná vzpomínka, kterou na tuto dobu paní Vyskočilové zůstala, je tzv. korso, odpolední procházky mladých lidí po náměstí.

Život v tomto období nebyl pro nikoho jednoduchý. Vše bylo na příděl, večer se nesmělo vycházet z domu, okna musela být zatemněna. Stačila malá skulinka, kterou prosvítalo světlo a lidé měli velké problémy s policií. Hodně obyvatel Jihlavy bylo totálně nasazeno v Říši.

Díky tomu, že paní Vyskočilová žila celou dobu války v Jihlavě, vnímala pouze situaci v tomto městě. Jak sama řekla, o existenci koncentračních táborů se dozvěděla až po válce.

Na vlastní oči se ale s jejich realitou setkal její manžel. Byl totálně nasazený a pracoval v koncentračním táboře jako montér. Společně se svým bratrancem se zde i pod trestem smrti snažili vězňům pomáhat. Tajně jim nosili dopisy, zprávy o tom co se děje. Shodou okolností tam potkal i kamaráda z Jihlavy.

A jednou

„Jednou mu ukazoval lístek bílej. A co to je. A on povídá: zejtra jdu do plynu.“

Po základní škole nastoupila paní Hilda do učení, v obchodě s textilem se učila na prodavačku. Zde se setkala s krutou válečnou realitou.

Zpočátku to vypadalo na romantické seznámení mladé slečny s pohledným mladíkem. Ten navštěvoval odchod ve kterém se učila a vyžadoval, aby hoobsluhovala pouze ona. Vždy si kupoval panské prádlo a platil šatenkami, které ale byly ustřižené. Věděla, že se to nesmí, ale Pavel, jak se jí představil, jí něčím přitahoval a chtěla mu pomoci.

Později si uvědomila, že kdyby se to dozvěděli Němci, hrozilo jí vězení.

Při jedné z návštěv jí vyprávěl o tom, jak ho vyslýchali na gestapu kvůli tomu, že u něj našli ruský slovník

Až po jeho smrti zjistila, že byl partyzánem.

„Po dlouhý době přišel jinej pán a povídá mi: vy jste slečna.....povídám ano. Mám vás pozdravovat od Pavla, Pavel už není Pavla umučili. On byl

partyzánem a já to nevěděla.“

Na pana Pavla vzpomínala dlouho.

„Můj první syn se jmenoval Pavel.“

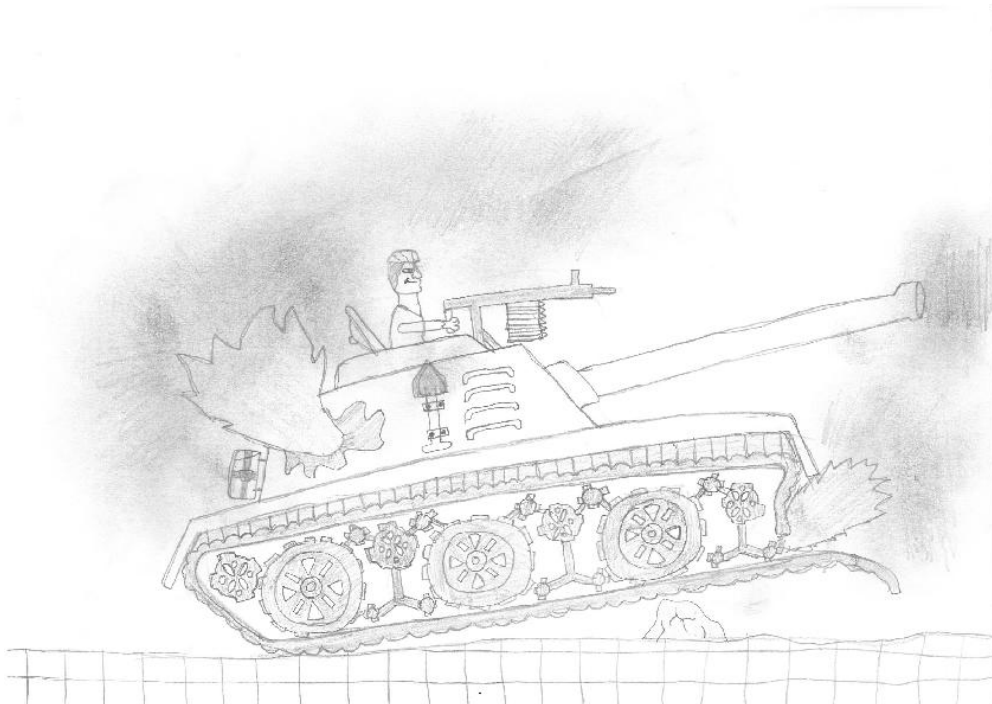
Rok 1945 a dlouho očekávaný konec války. Bylo jasné, že vše musí brzy skončit. Do Jihlavy dorazila Rudá armáda. Brzy ráno 9. května 1945 se v Jihlavě objevily první sovětské tanky.

Lidé z domu, kde paní Hilda bydlela, byli schováni ve sklepě. Byla tam s nimi i její sestra s malými dětmi. Paní Hilda se musela vrátit nahoru do jejich bytu, aby ohřála svému synovci mléko. Nedostatek potravin Vzhledem k tomu, že v té době nebylo k sehnání nezávadné mléko, krátce po válce zemřel.

To, že musela odejít z úkrytu ji, poskytlo nezapomenutelnou vzpomínku.

„Najednou slyším takové řinčení a říkám to není auto, to je tank. Tak jsem se podívala z okna a vidí, jak ujíždí tank. Ale to byl ten první ruskej tank.“

Z okna na vlastní oči viděla, jak byl tento tank odstřelen tankem německým.

„Najednou slyším druhej. A říkám si: Sakryš to už jich je tolik? A najednou byla rána, ten tank byl německej. On byl schovanej. On jel za nim a on ho zezadu odstřelil tou pancéřovou pěstí.“

Paní Hilda rychle seběhla dolů se slovy „Už jsou tady!“

Se strachem čekali, co bude dál. První sovětský voják, který se ve sklepe objevil, hledal schované Němce. Zjistil, že jsou tam převážně ženy a děti. Všichni byli rádi, když mohli úkryt opustit, ale ... Venku je čekal pohled na mrtvá těla vojáků. Asi sedm, částečně ohořelých těl. Je to velmi smutná vzpomínka. I nyní, po dlouhých 70 letech se paní Hildě stane, že když zavře oči, vidí sedm ohořelých těl.

„Byl to od Stalingradu, osmnáctiletý chlapec.“

Paní Hilda to poznala podle vojenské známky, kterou měl na krku.

Po výbuchu tanku se paní Hilda se svou rodinou musela přestěhovat k sestře do malého bytu. Nic si sebou nevzali. Do jejich bytu se nastěhovali Rusové, kteří všechny jejich věci zničili. Rodina přišla o všechny fotografie a velice cenné vzpomínky.

„Davaj časy! Davaj, davaj!“ To lze označit za nejčastější komunikaci ruských vojáků. V bytech, kde žili původně Němci, rabovali, všude hledali zlato. Spousta německých žen a dívek v té době beze stopy zmizela. Chybělo málo a obětí by se stala i paní Vyskočilová.

Rusové se nastěhovali i do domu její sestry. „*Tak a ty půjdeš se mnou.*“ Paní Vyskočilová se chytila roury od kamen. Všude plno sazí! Ale ani to ruského vojáka neodradilo. Záchrana přišla v podobě jeho velitele. A trest za jeho chování byl nekompromisní. Voják byl zastřelen.

Na tuto dobu má tedy paní Hilda velice špatné vzpomínky. Jak se dříve obávala Němců, tak nyní ruských vojáků.

V Jihlavě žilo hodně německých a česko - německých rodin. V období po ukončení války měli být všechny odsunuty. Díky zásahu radnice zde mohly některé z těchto rodin zůstat. Podmínkou bylo získat české občanství. Štěstí stálo i na straně paní Vyskočilové. Měla vážnou známost a sňatek se nabízel jako možné řešení

6. 7. 1946 se vdávala. Musela si koupit tři roky plnoletosti.

„Protože jednadvacet roků byla tenkrát plnoletost.“

Díky manželovi získala české občanství a strach z odsunu zmizel. Maminka a mladší sestra získaly české občanství díky rozvodu rodičů. O tatínkovi, který byl v té době v ruském zajetí, nic nevěděly, manželství bylo tedy rozvedeno a také ony mohly v Jihlavě zůstat.

V lednu 1947 se manželům Vyskočilovým narodil syn Pavel, později ještě syn Ivo a dcera Dana. Pan Vyskočil dostal do Národní správy malé zámečnictví. Společně žili v domě na náměstí a radovali se ze svých dětí.

Paní Hildu ale neustále trápilo, že nic neví o svém tatínkovi. Naposledy ho viděla, když odcházel na frontu. Až jednou Náhodou se dozvěděla, že její tatínek je v transportu německých zajatců, které převáželi ze Sovětského svazu do Německa. S malým Pavlem na kočárku se vypravila na Jiráskovu ulici, kde transport čekal na další cestu. Jen pár minut s ním mohla hovořit, vysvětlit mu, proč se s ním maminka rozvedla a doufat, že to nebylo poslední setkání.

„Takže nás ta válka takhle všechny rozdělila.“

Po několika letech bylo paní Hildě dovoleno navštívit v Německu tatínka.

„Tatínek mluvil pořád jenom o mamince, o nás a o rodině. Nemohl se s tím smířit, že nás ten osud takhle rozdělil.“

Paní Vyskočilová by ráda jezdila za tatínkem častěji. Několikrát žádala, ale vždy byla její žádost zamítnuta. Až jednou. Dostala nabídku, že se může za tatínkem vypravit a dokonce jí to nebude „NIC“ stát.

„Ale něco za něco. Až tam pojedete, tak prostě se tak rozhlížejte.“

Měla tedy dávat hlášení na STB. S tím nesouhlasila, tak se za tatínkem nedostala.

Stejně dopadla i její sestra. Také ona odmítla spolupráci s STB. Po návratu od tatínka musela na hranicích vystoupit z vlaku, až do rána ji tam drželi a hledali, jestli od tatínka nepřeváží nějaké zprávy. Zabavili jí všechny věci, ale úplně psychicky nejhůře nesla ponižující osobní prohlídku. Další návštěva STB se uskutečnila okamžitě po návratu do Jihlavy. Tyto výsledky patří k jejím nejhorším okamžikům.

Díky STB ani ona už tatínka nenavštívila.

Pan Vondrák žil u svých dvou sester. Zemřel a je pochován v Německu.

Rok 1968 ovlivnil další osudy celé rodiny. Pan Vyskočil byl členem komunistické strany, ale patřil k těm, kteří to mysleli dobře, nebyl to žádný kariérista. Když se dostal do okresního výboru KSČ, bylo to proto, že tam měl být i zástupce „dělnické třídy“. V této době pracoval v podniku Technometra.

21. srpen 1968 vše změnil. Opět přijeli Rusové, opět přijely tanky. Znovu strach a nejistota. Co bude dál?

28. srpna přijeli Rusové do Jihlavy. Členové okresního výboru byli obviněni z přípravy kontrarevoluce. Marně se pan Vyskočil snažil ruským vojákům vysvětlovat, že se v Jihlavě nic nechystá.

Díky tomu, že souhlasil s názory tehdejšího představitele reformních komunistů, Alexandra Dubčeka, byl označen za člena tzv. Dubčekovského hnutí. O jeho údajném spiknutí se dokonce hovořilo v rádiu Svobodná Evropa. Podle slov paní Vyskočilové se stal obětním beránkem, někoho potrestat museli.

Pro celou rodinu nastaly krušné časy. Pan Vyskočil byl vyloučen z komunistické strany a propuštěn ze zaměstnání. Později byl přijat do zámečnické firmy v Rantířově, kde byl každých čtrnáct dní kontrolován policejní službou STB. Zjišťovali, s kým se schází, co dělá, nic jejich bystrému oku neuniklo. Paradoxem je, že STB kontrolovala člověka, který se ničím neprovinil.

„Manžel byl vyloučen ze strany, což bylo – oni měli, že vzali legitimaci nebo vyloučili. To vyloučení bylo nejhorší, to neměl na nic nárok. Takže musel okamžitě z práce. Snacha byla sekretářka ředitele, do 24 hodin musela být přeřazena jinam. Druhej syn měl průmyslovku lesnickou, chtěl povolení na držení zbraně. Okamžitě zaraženo.“

S touto nespravedlností se pan Vyskočil nikdy nesmířil. Celý život se snažil pomáhat druhým. Bojoval za mír a spravedlnost. Podobně jako pan Pavel byl také partyzánem.

MINISTERSTVO NÁRODNEJ OBRANY
Čj.: 66219-Vy-104-1948.
Vec: Priznanie charakteru čs. partizána.
Přílohy: 1.

Od kolkovného oslobodené podľa § 8, zák. č. 34 zo dňa 14. febr. 1946, ktorým sa vymedzuje pojem čs. partizána.
Vládnym nařízením 106/1947 Sb. § 46 považuje se toto potvrzení za osvědčení podle § 8, zákona č. 255/1946 Sb.

Potvrdenie

Ministerstvo národnej obrany potvrdzuje, že pán — ~~XXXXXXXXXX~~
V y s k o č i l František
nar. dňa 20.4.1920 v obci Jihlava
okres Jihlava zem Morava
domov. přísl. do Jihlava okres Jihlava
zem Morava je v smysle § 1 zákona č. 34/1946 Sb. z. a n.

československým partizánom

Charakter čs. partizána nadobudol(dla) službou v partizánskej jednotke
" Lenka - Jih "
kde zastával(a) funkciu p a r t y z á n a.

Společně s manželkou byl i členem Českého svazu bojovníků za svobodu. Svobody, za kterou celý život bojoval, se ale nedočkal. Toho paní Vyskočilová velice lituje. Jak ráda by rok 1989 prožívala společně s manželem. Tehdy se konečně lidé dočkali té dlouho očekávané svobody.

Navíc se právě v této době narodila nejstarší vnučka. I díky tomu patří tento rok k těm nejlepším v jejím životě.

Paní Vyskočilová je i přes všechny životní nesnáze velký bojovník. Zemřel jí manžel, syn, druhý ochrnul, sama prodělala během půlroku dvě těžké operace. Brzy oslaví 88. narozeniny. Její vyprávění bylo velice zajímavé a poučné, stejně jako vzkaz dnešní mladé generaci:

*„Radu mám takovou, abyste si vážili svobody, kterou máte, protože kvůli ní bylo prolito strašně moc krve.“
Važte si toho, že jste už ve svobodě.“*